

Náučný chodník k Brestovským mohylám

Kraj:	Prešovský
Okres:	Humenné
Geomorfologická jednotka:	Ondavská vrchovina
Geologická jednotka:	flyšové pohorie
Chránené územie:	nie je
Prístup:	bus Humenné, sídlisko Poľana
Východisko:	Humenné, sídlisko Poľana
Trasa:	Humenné, sídlisko Poľana - Miháliková - Petočová - Nad Černovou - Brestovské mohyly - Brestov
Dĺžka, prevýšenie:	10,8 km, prevýšenie 215 m
Čas prechodu:	3 h
Počet zastávok:	5
Náročnosť:	stredne náročná trasa

Zameranie chodníka: historické, lesnícke a poľovnícke

Typ chodníka: samoobslužný, okružný, peší, letný aj zimný

Nadväznosť na turistickú značku: čiastočné prepojenie s modrou turistickou značkou

Rok otvorenia: 2018

Textový sprievodca: nie je

Kontakt: Regionálna rozvojová agentúra Štefánikova 18, 066 01, Humenné, tel: +421 915 867 434,
E-mail: rra.humenne@gmail.com

Aktuálny stav: Informačné panely sú nové.

Poznámky:

Využitelnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie v obmedzenej miere. Vhodný pre realizáciu vlastivedne zameranej vychádzky.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Humenné. Mesto v Beskydskom predhorí medzi Vihorlatskými vrchmi na juhu a Ondavskou vyrchovinou na severe na rieke Laborec pod jeho sútokom s Cirochou. Oddávna najväčšie mesto Horného Zemplína. Prvá písomná zmienka je z roku 1317. V 15. storočí dostal mestské výsady. V 14. - 17. storočí patril rodu Drughetovcov, po ich vymretí Zichyovcom, Althanovcom, Vandernathovcom a začiatkom 19. storočia Csákyovcom a Andrásyovcom. V roku 1610 vznikol na mieste staršieho hradu renesančný kaštieľ s parkom, dnes národná kultúrna pamiatka, celoročne prístupná ako Vihorlatské múzeum v Humennom s rôznymi expozíciami. Obsahuje aj galerijnú sieň maliara národného umelca Oresta Dubaya, rodáka z Velkej Poľany, obce vysídlenej v roku 1980 z dôvodu výstavby vodnej nádrže Starina na hornej Ciroche.

Brestov. Najstaršia písomná zmienka o obci je z roku 1543, kedy kráľ Ferdinand I. poveril Leleský konvent vyšetriť nezhody v rodine Drugethovcov ohľadne vlastníctva majetkov humenského panstva, medzi ktoré patrila aj dedina Brestov. Brestovské sídlisko založil šoltýs s poddanými v druhej polovici 15. prípadne začiatkom 16. storočia. Dnes je tu prímestské rekreačné stredisko s rybníkom a chatovou osadou. Vodná nádrž Rybníky bola vybudovaná v roku 1963.

Brestovské mohyly. Nenápadné kopčeky na lokalite Mohyly v okolí obce Brestov. Patria medzi stovky mohýl roztrúsených v lesoch na severovýchode Slovenska. Sú jedny z prvých stôp po „lesnom hospodárovi“ u nás. Niekedy v treťom tisícročí pred Kristom sa tu usídlil ľud kultúry so šnúrovou keramikou. Išlo o pastierov, ktorí využili priestranstvá už skôr odlesnené najstaršími európskymi roľníkmi. Pre svoje políčka vypaľovali lesné porasty, pričom vzniknutý popol im slúžil ako hnojivo. Ešte aj dnes, po takmer piatich tisícročiach, ostávajú jediným viditeľným svedkom ich pobytu mohyly, ktorých veľkosť, dosahujúca priemer 12 a výšku 5 metrov. Brestovské mohyly patria medzi lesnícky významné miesta.

Národná prírodná rezervácia Humenský Sokol. Vyhlásená v masíve Sokol - Červená skala - Dúpna južne od Humenného vo Vihorlatských vrchoch v roku 1980 na ochranu biologicky hodnotných zachovalých skalných, trávnatých a lesných rastlinných spoločenstiev drieňových dúbav, zvlášť s dubom plstnatým a kameňkou modropurpurovou. Patria k najteplomilnejším a suchoznášajúcim na východnom Slovensku. Pod hrebeňom Sokola prechádza drieňová dúbava do skalnej lesostepi. Súčasťou územia sú aj vápenaté pieskovcové zlepenice a jaskyne. Pozdĺž náučného chodníka rastie mnoho vzácných rastlín: poniklec veľkokvetý, drieň obyčajný, dráč obyčajný, klokoč perovitý, skalník obyčajný, prilbica jedhojová, konvalinka voňavá, ľalia zlatohlavá, veternica lesná či prilbovka červená a biela. Rezervácia je súčasťou územia európskeho významu Humenský Sokol a chráneného vtáčieho

územia Vihorlat (obe sú súčasťou sústavy Natura 2000).

Jaskyňa Dúpna. Dutina v karbonátových zlepenkoch centrálneokarpatského paleogénu v masíve Sokol - Červená skala - Dúpna na juh od Humenného. Tvorí ju jediná sieň s pôdorysom 20 × 17 m. Vchod do jaskyne tvorí mohutný portál o výške cca 5 m. V jaskyni zimuje šesť druhov netopierov: podkovár malý, netopier obyčajný, netopier ostrouchý, netopier brvitý, večernica pozdna a uchaňa čierna. Jaskyňa je verejnosti neprístupná.

Hrad Brekov. Zrúcanina hradu na rázsoche vrchu Klokočiny na pravej strane Brekovskej brány, prielomového úseku doliny Laborca pod Humenným. Laborec tu tiekol skôr, ako sa vyzdvihli Humenské vrchy (geomorfologická súčasť Vihorlatských vrchov). Hradný vrch budujú tmavosivé až čierne, miestami svetlé, masívne hrubo lavicové gutensteinské vápence. Sú často laminované s nepravidelnou sieťou kalcitových žiliek. Na ich báze sa miestami nachádzajú polohy bunkových vápencov - rauvakov. V ich nadloží vystupujú lavicové sivé až sivobiele dolomity. V okolí hradu sú kvapľové jaskynky. Vápence obsahujú skameneliny amonitov.

Názvy informačných panelov

1. Lesy a múdri panovníci
2. Pamätník Petočová
3. Brestovské mohyly
4. Zvernica Brestov
5. Grófká Mária Antónia Vandernath

3 Brestovské mohyly

Nenápadné kopčeky, ktoré vidíte navôkol, sú ľudským vytvorením starým neuveriteľných 5-tisíc rokov. Sú to mohyly, do ktorých svojich mŕtvych pochovával ľud kultúry so šiarovou keramikou.

Žili o päťtisť rokov pred čím sme dnes a ich zvyklosti odlišovali pletchými nádobami. Naše šiarové keramiky, ktoré nazývajú "Jazni kopcovití", ľud tejto kultúry sa pohrúžili do hĺbkov, ktoré poznáme dnes ako hĺbkové hroby. Dnes sú tieto hroby už iba pamiatkami na ľudskú kultúru, ktorá žila v týchto miestach v rokoch 1980 - 1990 na území, ktoré bolo v súčasnosti obľúbeným miestom pre turistov. V rokoch 1980 - 1990 sa objavili a polárni archeológovia robili výskumy, pri ktorom získali nové poznatky o pohrebných zvykoch starého ľudu. Napríklad im vtedy boli aj prístupné ostatky ľudí z Humenného, významným stáročným archeológom, ktorý sa v 10. rokoch 20. storočia venoval výskumu týchto mohýl. Sú výskum ľudského života.

Z úst 5 tisíc rokov je pre pamiatku ľudských generácií výskum ľudského života. Táto je táto kultúra v roku 2010 zo vzťahov LEŠECKÉ (BREST). Odborným generáciou vyhlásením, existencie a zachovania významných ľudských mohýl na Slovensku je Lešecské je Lešecské a dňa 2010 je Lešecské.

Prvá pamiatka a pamiatka sa nachádza na mieste, ktoré je Lešecské, ktoré je Lešecské.

4 Zvernica Brestov

Zvernice slúžia na aklimatizáciu nepôvodnej zveri, ako aj na zlepšovanie jej trofejovej hodnoty.

Prvá pamiatka a pamiatka sa nachádza na mieste, ktoré je Lešecské, ktoré je Lešecské. Táto je táto kultúra v roku 2010 zo vzťahov LEŠECKÉ (BREST). Odborným generáciou vyhlásením, existencie a zachovania významných ľudských mohýl na Slovensku je Lešecské je Lešecské a dňa 2010 je Lešecské.

Zvernice slúžia na aklimatizáciu nepôvodnej zveri, ako aj na zlepšovanie jej trofejovej hodnoty. Táto je táto kultúra v roku 2010 zo vzťahov LEŠECKÉ (BREST). Odborným generáciou vyhlásením, existencie a zachovania významných ľudských mohýl na Slovensku je Lešecské je Lešecské a dňa 2010 je Lešecské.

5 Grófká Mária Antónia Vandernath

K tomuto miestu sa viaže smutný príbeh. Za dramatických okolností tu mala byť pochovaná grófká Mária Antónia Vandernath.

Táto je táto kultúra v roku 2010 zo vzťahov LEŠECKÉ (BREST). Odborným generáciou vyhlásením, existencie a zachovania významných ľudských mohýl na Slovensku je Lešecské je Lešecské a dňa 2010 je Lešecské.

Grófká Mária Antónia Vandernath je táto kultúra v roku 2010 zo vzťahov LEŠECKÉ (BREST). Odborným generáciou vyhlásením, existencie a zachovania významných ľudských mohýl na Slovensku je Lešecské je Lešecské a dňa 2010 je Lešecské.

